హెడ్ మాస్టరు

మునిమాణిక్యం నరసింహారావు

తెలుగులో ప్రధానోపాధ్యాయుడు అనబడే వ్యక్తినే అందరూ హెడ్‌మాస్టరు అంటారు. సృష్టిలో ఈ ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానం ముందుగా నిర్ణయించవలసి ఉన్నది. సృష్టి జడము అజడము అని ద్వివిధము. అజడజగత్తును జంతువులు, జంతువులు కానివి, (Animals and non-animals) అని రెండు విభాగాలు చేయవచ్చును.

జంతువులలో మనుష్యులూ, మనుష్యులు కానివి, అని రెండు విభాగా లున్నవి.

ఆ మనుష్యవర్గములో ఉపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయేతరులు అన్న విభాగాలు కూడా ఉన్నవి. కార్మికులు, కర్షకులు, పత్రికలు, గుమాస్తాలు మొదలైనవారు అంతా ఉపాధ్యాయేతరులు అనబడే విభాగంలోకి వస్తారు.

మళ్లీ ఉపాధ్యాయులు అనబడే సమూహాన్ని తీసుకొని, దానిని ప్రధానోపాధ్యాయులు సహోపాధ్యాయులు అనబడే వర్గాలుగా విభాగంచేస్తే, సృష్టిలో ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానం విశదము అవుతుంది.

అంటే తర్క రీత్యా, జంతు రాజ్యంలో (Animal Kingdom) ఒకరకము మనిషిని ప్రధానోపాధ్యాయుడు అంటారు.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు మనిషి అని నిర్ణయం కుదరడముతోనే, కొన్ని ఉప నిర్ణయాలు (immediate inferences) తత్క్షణం చేయడము సాధ్యము అవుతుంది.

అవి ఏవి అంటే, ప్రధానోపాధ్యాయునికి కూడా ముక్కు, నోరూ, చేతులూ, కాళ్లూ మొదలైన అవయవాలు ఉంటాయనీ, మానవజాతికి సహజమైన ఈర్ష్య, అసూయ, కోపమూ, లోభమూ, మదమూ, మాత్సర్యమూ మొదలయిన గుణాలు ఉంటవి అనీ చెప్పవచ్చును.

ఇవన్నీ ఎందుకూ, ఏమంత గొప్ప విషయాలు అని అనుకోవచ్చు ఎవరైనా. నాకూ తెలుసు ఇవి గొప్పవిషయాలు కావని. కాని ఒక పదార్థముయొక్క తత్వ స్వరూపములను నిర్ణయించేటప్పుడు తర్క రీత్యా క్రమానుగతంగా జరగవలెను. కాబట్టి నేను ఇవన్నీ చెబుతున్నాను.

"ఇమ్మీడియట్ ఇన్‌ఫరెన్సు అయిపోయిన తరువాత మీడియేట్ ఇన్‌ఫరెన్సు వలన ప్రధానోపాధ్యాయుడు అనే పదార్థాన్ని గురించి మనము తెలుసుకోదగినది ఏమిటి అన్నది రెండవ విషయము.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు మనుష్యుడు. మనుష్యులందరికీ చావు ఉన్నది. కాబట్టి హెడ్ మాస్టర్లకుకూడా చావు ఉన్నది.

ఆసంగతి ఎవరికీ తెలియదు అని అనటము తర్కశాస్త్ర విధానాన్ని తిరస్కరించడమే అవుతుంది. అరిస్టాటిల్ అంతవాడు సిలోజిజమ్ అనే వాద విశేషాన్ని సృష్టించి సోక్రటీసు మనుష్యుడు కాబట్టి ఆయనకుకూడా మరణము ఉంది అని నిరూపించినాడు. కాబట్టి నేను ప్రధానోపాధ్యాయునికి మరణం ఉన్నదని చెప్పడంలో వైపరీత్యము ఏమీ లేదు అని అంటున్నాను. మానవులలో చాలమందికి పునర్జన్మ ఉంటుంది కాబట్టి హెడ్‌మాస్టరు అయినవానికికూడా పునర్జన్మ ఉంటుంది అనవచ్చును. హెడ్‌మాస్టరు మళ్లీ హెడ్‌మాస్టరుగానే పుడతాడు అని జగన్నాథ భట్టాచార్యుని మతము. అయితే మనుష్యులలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు కారణ పురుషుడు అనీ, అట్టివానికి పునర్జన్మ ఉండదనీ వంగదేశములో నైయాయిక రత్నత్రయములో ఒకడు అయిన గంగాధర భట్టాచార్యుడు అంటాడు. కాని దానికి మన కిప్పుడు ప్రమేయంలేదు.

ఇంతవరకు తర్క వేదాంత శాస్త్రముల దృష్టిలో ప్రధానోపాధ్యాయుని ఉనికిని గూర్చి చర్చించినాను.

ఇక చారిత్రకంగా చూద్దాము. మొత్తే భారత కాలంనాటికి ప్రధానోపాధ్యాయులు ఉన్నట్లు కనబడదు. ఆచార్య పదం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ఆచార్యుడే ఉపాధ్యాయుడు. కృపాచార్యుడు, ద్రోణాచార్యుడు, భీష్మాచార్యుడు మొదలైనవారు ఉపాధ్యాయులే అయి ఉంటారుగాని ప్రధానోపాధ్యాయులు అయి ఉండరు.

ఉపాధ్యాయులలో భేదప్రభేదాలు శాస్త్రీయయుగంలో వచ్చి, దానితరువాత బ్రిటిష్ యుగంలో స్థిరపడిపోయినవి.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు అంటే ఉపాధ్యాయులందరిపై అధికారి. రాజులలో ధర్మరాజువలెనూ, పర్వతాలలో హిమాలయమువలెనూ, వృక్షాలలో సకలగుణ సంపన్నవలెనూ, మాష్టర్లలో హెడ్‌మాస్టరు రాణిస్తూ ఉంటాడు.

ఆయన కనుసన్నలలో మెలగుతూ ఆయన అజ్ఞలను పాటిస్తూ ఉండేవారు సహోపాధ్యాయులు అవుతారు.

సహోపాధ్యాయులు హెడ్ మాష్టరు ఎడల వినయ విధేయతలు ప్రదర్శిస్తూ, ఎల్ల

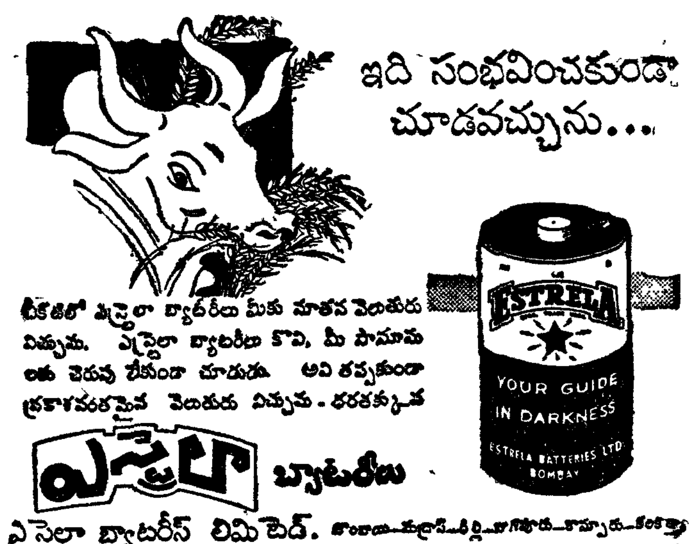

★ హెడ్మాస్టరు ★

ప్పుడూ కూడా ప్రణత శిరస్కులై ఉంటూ ఉంటారు.

పాఠశాల ఆవరణలో వారి కీర్తి వ్యాపించి ఉంటుంది. ఆ కీర్తి శరత్కాలపు వెన్నెల వలె ధవళమై నిర్మలమై ఉంటుంది.

పాఠశాల నిర్వహణ భారమంతా వారి భుజస్కంధములపై ఉంటుంది. సిమెంటు కుడ్య పరీవృతమైన ఆ పాఠశాల ఆవరణే ఆయన సామ్రాజ్యము. ఆ సామ్రాజ్యములో శ్రీవారి మాట అనుల్లంఘనీయమైన శాసనము. వారు అచ్చట దుశ్శాసనులు. దుష్కరమైన శాసనములు కలవారు దుశ్శాసనులు అని అర్థము. ఆ పాఠశాలలో ఆ ప్రధానోపాధ్యాయ సర్వేశ్వరుడు శిఖరములయందు కూడుకొన్న చంద్రమండలము కల మేరుపర్వతము వలె భాసిస్తూ ఉంటాడు.

శ్రీవారు ఎల్లప్పుడూ ధౌతవస్త్రములనే ధరిస్తూ ఉంటారు కాబట్టి మేరుపర్వత సాదృశ్యమును చెప్పవలసి వచ్చింది. వారి శిరోవేష్టమును చంద్రమండలముతో పోల్చుడము కూడా ఉచితంగానే ఉన్నది.

చక్రవర్తులకు వంది మాగధులు ఉన్నట్లుగానే ప్రధానోపాధ్యాయులవారికి కూడా వందిగణము ఉంటుంది.

శ్రీవారు కృపాసముద్రులనీ, పాఠశాల పరిపాలనా నిర్వహణ కార్యమునందు అతి సమర్థులనీ, సాధువర్తనులనీ, ధర్మానురక్తులనీ స్తోత్ర పాఠాలు వల్లిస్తూ ఉంటారు ఈ వంది జనులు. సహోపాధ్యాయులే కొందరు వంది జనము అవుతారు.

ప్రధానోపాధ్యాయులు పాఠశాలలో దుర్నిరీక్షులై విపరీత భయంకరులై ఉంటూ ఉన్నా తదితర ప్రదేశములయందు వారు గంగగోవువలె సాధువులును, గొఱ్ఱెవలె అమాయకులును అయిఉంటారని ప్రతీతి (A lamb at home and a lion at School)

డాక్టరు ఆర్నాల్డు అనే ఆయన ఇంగ్లండు దేశంలో ప్రసిద్ధుడైన హెడ్మాస్టరు.

ఇంగ్లండు దేశపు ప్రభువైన మూడవ జార్జి ఒకసారి ఆర్నాల్డు పాలిస్తూ ఉన్న పాఠశాలను చూడటానికి వచ్చాడు. ఆర్నాల్డు, ప్రభువుకు పాఠశాలయొక్క వివిధ భాగాలు చూపునప్పుడు తానుముందు నడిచి, ప్రభువు తనవెనుకగా వచ్చేలాగున చేసినాడట! అంతేకాక తనశిరస్సుపైనున్న టోపీని (Hat) తీయలేదట! ఇల్లాగ చేయడము ప్రభువును అగౌరవపరచుటే అవుతుంది. అయినా అట్లాగే చేశాడు.

అతరువాత ప్రభువువారిని తనగదిలో తీసికెళ్ళి, వినయంగా నమస్కరించి "నేను నాహోటు తీయకుండా మీముందు నడవడం కూడనిపని అని నాకు తెలియకపోలేదు. కాని బాలురు నన్ను సర్వాధికారివలె చూస్తున్నారు. నాకంటే పైఅధికారి ఒకరు ఉన్నారని వాళ్ళకు తెలిస్తే నాకు అపకర వస్తుంది. అందుకని ఆ విధంగా ప్రవర్తించాను. క్షమించు ప్రభు" అని వేడుకొన్నాడట!

హెడ్మాస్టరు అయినవాడి చిత్తవృత్తి అల్లాగ ఉంటుంది.

అల్లాంటి హెడ్మాస్టర్లు పూర్వం వుండేవారు. వారియెడల విద్యార్థులూ, ఇతర జనమూ కూడా భక్తిప్రపత్తులతోనూ వినయ విధేయతలతోనూ మెలగుతూ వుండేవారు.

హెడ్మాస్టరు వస్తున్నారు అంటే ప్రతాపరుద్రుడు వస్తూవుంటే శత్రుమూకలు భయభ్రాంతులై ఏవిధంగా చెల్లాచెదరై పోయేవారో అల్లాగే విద్యార్థులు భయపడి పలుదిక్కులకూ పారిపోయేవారట!

పాఠశాలను పరీక్షించడానికి వచ్చిన ఒకానొక అధికారి ఒక కుఱ్ఱవాడిని అడిగినాడట, మాస్టరుకూ, హెడ్మాస్టరుకూ భేదం ఏమిటీ అని.

ఆ బాలుడు ఒకనిమిషం ఆలోచించి, గంట కొట్టడముతోనే క్లాసులోకి పోయే

★ హెడ్ మాస్టరు ★

బాటు మాస్టరు. బెత్తం పట్టుకొని వరండాలో తిరిగేవాడు హెడ్ మాస్టరు అని జవాబు చెప్పినాడు.

తలకాయ ఉన్నవాడు హెడ్ మాస్టరు అనీ, తలకాయ లేనివాళ్లు పట్టిమాస్టర్ అనీ తికనిర్వచనం కూడా ఉన్నది.

ఈ హెడ్ మాస్టరు అనబడేవారు స్కూలు వరండాలో తిరుగుతూ ఉంటే కులశైలములయొక్క సమున్నతత్వమూ, సముద్రాకలయిత గాంభీర్యము, వారిలో గోచరిస్తది. బాలబాలికలు అందరూ భీతచేతస్కులయి, ఉచితస్థానములలో నిశ్చేష్టులై కాష్ఠాకృతిని పొందుతారు. వారి చేతిలోని బెత్తమును చూచి, వారి కంటి ఎఱుపు జూచి కంపమును పొందని బాలుడు ఉండడు.

ప్రధానోపాధ్యాయులకు సింహతలాటపు కంకణములూ, భుజకీర్తులూ ఉంటే బాగుంటుందని ఈమధ్య ఎవరో ఒక ఉపాధ్యాయుల సభా వేశంలో ప్రతిపాదించారు.

అదే సమయంలో విద్యార్థి సభా వేశంలో ఒకరు ప్రధానోపాధ్యాయుడు, కాళ్ళకు ఎక్కువగా ధ్వనించేటువంటి కంచుగజ్జెలను ధరించాలనీ, వారిచే ఆ పని చేయించుట విద్యార్థుల ప్రథమ కర్తవ్యమనీ, ఈ పని జరుపుటకు విద్యార్థులు ఎంత త్యాగమైనా చేయుటకు సిద్ధంగా ఉన్నారని గంభీరమైన ఉపన్యాసం ఇచ్చినాడు.

కవులు కాళ్ళకు గండపెండేరము ధరించిన విధంగానే ప్రధానోపాధ్యాయులు ఈ గండు గజ్జెలను ధరించవలయునని వారివాదన.

హెడ్ మాస్టరును గురించి ఇంకా ఒక్క విషయం ఉన్నది చెప్పవలసింది.

ఒక్కొక్కరిని జూచి కొందరు "ఈ ముఖానికేనా హెడ్ మాస్టరు గిరీ" అంటూ ఉంటారు. "నీ ముఖానికి తోడు హెడ్ మాస్టరు గిరీ కూడానా" అనీ, ఇది "హెడ్ మాస్టరు చేసే ముఖంకాదనీ" ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కరి విషయంలో అంటూ ఉంటారు.

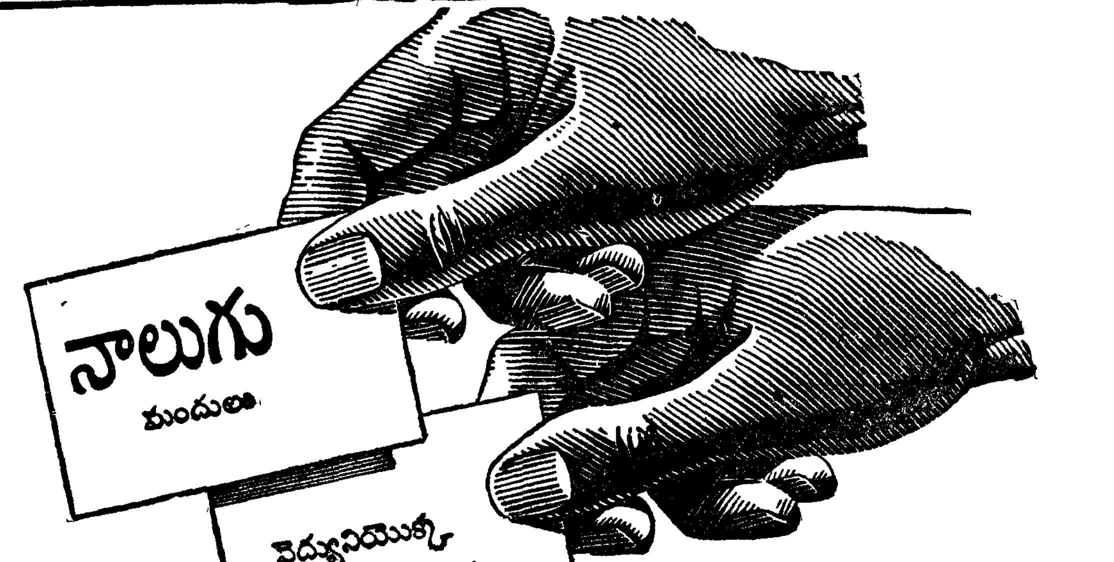

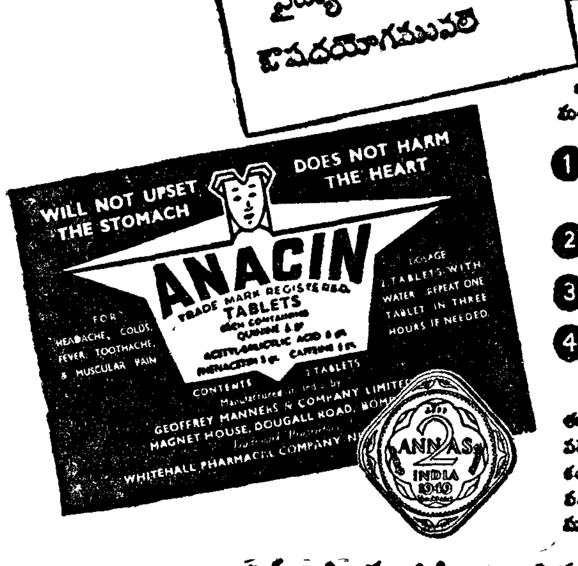

'అనాసిన్' నాలుగు మందులయొక్క శాస్త్రీయ మిశ్రమమే ఇది శరీరము ముఖ్య స్థానములందు తీవ్రమైన మిశ్రమచర్యను జరిపి, నొప్పి, తలనొప్పి, జలుబులు, జ్వరం, పన్నునొప్పి మరియు కండరాల నొప్పులనుండి శీఘ్రవిముక్తిని కలిగించును.

1. క్వినైన్: అధిక శక్తి నిచ్చు మరియు జ్వరనివారణ మొదర్ని గుణాలకు ప్రఖ్యాతి గాంచినది, జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో మిక్కిలి శక్తిగలది.
2. కఫీన్: బలహీనానికి మరియు చిక్కిపోయినందులకు తగిన ఔషధమని విరివిగా వాడబడుచున్నది.
3. ఫినాసిటిన్: తీవ్రమైన బాధా నివారణ జ్వర నివారిణియని ఖ్యాతిచెందినది.
4. అసటైల్ సాలిసిలిక్ ఆసిడ్: తలనొప్పి, మరియు అలాటి బాధలను పోగొట్టుటకు మిగుల ఉపయుక్తమైనది.

ఈ నాలుగు మందులు సరిగ్గా వైద్యునియొక్క ఔషధయోగము వలె పనిచేయును 'అనాసిన్' గుండెకు హాని కలిగించదు లేక కడుపును అవకతవక చేయదు నొప్పి, తలనొప్పి జలుబులు, పన్నునొప్పి మరియు కండరాల నొప్పులనుండి శీఘ్రంగా సురక్షితమైన మరియు రూఢియైన విముక్తికొరకు ఎల్లప్పుడూ 'అనాసిన్'నే వాడండి.

లక్షలాది మందికి బాధావిముక్తిని కలిగించును

నన్నే అన్నారు నా మిత్రులు, "నీది హెడ్‌మాస్టరు ముఖం కాదు" అని.

దీనినిబట్టి ముఖాలలో హెడ్‌మాస్టరు ముఖం అంటూ ఒక రకం ముఖం ఉంటుంది అని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది.

సాముద్రిక శాస్త్రం చూచినా ఈ రకం ముఖాల లక్షణాలు ఎల్లాంటివి అయిఉంటవో నాకు తెలియలేదు.

వాడి ముఖంలో రాజకళ ఉన్నదనీ అన డము మనము తరుచుగా వింటూ ఉంటాము. అల్లాగే హెడ్‌మాస్టరు కళ అని ఒక రకం కళ ఉండి తీరాలి.

హెడ్‌మాస్టరు మాటలలో కూడా ఏదో విశిష్టత ఉండి ఉంటుంది. ఎందుకూ అంటే ఇద్దరు విద్యార్థులు పోట్లాడు కుంటూ ఉన్న సమయంలో అందులో ఒకడు, "ఏమి టోయ్, ఏదో హెడ్‌మాస్టరులాగ మాట్లాడు తావేం!" అనడము విన్నాను. దీనినిబట్టి గ్రహించాను హెడ్‌మాస్టరు మాటలలో కూడా ఏదో గుర్తింపతగిన ప్రత్యేకత ఉన్నదీ అని.

హెడ్‌మాస్టరు పదవి ఎంతో వాంఛనీయ మైనదిగా ప్రజలు అనుకొంటారు. ఆ పేరు యందు కూడా జనులకు ఎంతో అనురక్తి ఉన్నది

తల్లి తన కుమారుని భవిష్యత్తును గూర్చి కనే కలలలో, వాడు హెడ్‌మాస్టరు అవు తాడు అన్నది ఒకటి. "మా తండ్రి పెద్ద అయిన తరువాత హెడ్‌మాస్టరు కౌడతా" అని అందరిలోనూ చెప్పుకొని సంతోషి స్తుంది తల్లి.

తల్లి పిల్లవాణ్ణి ముద్దుపెట్టుకోవడముకూడా అంతే. పసివాణ్ణి ఎగరేసి ముద్దెట్టుకుంటూ "నా తండ్రే! మా నాయనే! మా హెడ్ మాస్టరే!" అంటుంది.

ఒక కుఱ్ఱవాడికి పిల్లను ఇద్దామని వచ్చిన వాళ్లు, ఆ చిన్నవాడి బంధువులను అడి గారు, "ఏమండీ, ఆ అబ్బాయి ఎటా ఉంటాడూ" అని. వాళ్లు "ఆ అబ్బాయి క్షేమండి. నిక్షేపంలాగుంటాడు. వెనకాల నుంచి చూస్తే అచ్చంగా హెడ్‌మాస్టరులా గుంటాడు" అని చెప్తారు.

ఆ మాటయందు ప్రజలకు అంత ప్రీతి ఉన్నదీ అని చెప్పడానికి పై విషయాలు చెప్పేసాను.

ప్రతి పాఠశాలలోనూ ఉండే హెడ్ మాస్టరును గురించి ఇంతవరకు చెప్పేసాను. ఇక చిన్న హెడ్‌మాస్టరును గురించి ఒక ముక్క వ్రాసి ఈ వ్యాసం ముగిస్తాను.

చిన్న హెడ్‌మాస్టరు అను వ్యక్తి హెడ్ మాస్టరును అనుసరించి ఉంటాడు. ఈ వ్యక్తి ఒక ఛాయాగ్రహము వంటివాడు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము ఏమీ లేక హెడ్‌మాస్టరును ఛాయవలె అనుసరిస్తూ ఉంటాడు.

భూమి తన చుట్టూ తాను తిరుగుతూ సూర్యుని చుట్టూ తిరుగుతుంది. ఈ చిన్న హెడ్‌మాస్టరుకూడా తనచుట్టూ తాను తిరు గుతూ పెద్ద హెడ్‌మాస్టరు చుట్టూ తిరు గుతూ ఉంటాడు.

నాయకుడికి, విదూషకుడు ఎంత అవ సరమో, నాయికకు సూతి ఎంత అవసరమో, హెడ్‌మాస్టరుకు చిన్న హెడ్మాస్టరు అంత అవసరము. ★